

Kázání: 196. O černých labutích

Kázání

O černých labutích

1. čtení: Izajáš 9, 1 - 6

1 Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo.

2 Rozmnožil jsi národ, rozhojnil jsi jeho radost; budou se před tebou radovat, jako se radují ve žnících, tak jako jásají ti, kdo se dělí o kořist.

3 Neboť jeho břemene a hůl na jeho záda i prut jeho poháněče zlomíš jako v den Midjánu.

4 Pak každá bota obouvaná do válečné vřavy a každý plášť vyválený v prolité krvi budou k spálení, budou potravou ohně.

5 Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“

6 Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní.

2. čtení: Jan 1, 1 – 5

1 Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh.

2 To bylo na počátku u Boha.

3 Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.

4 V něm byl život a život byl světlo lidí.

5 To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

Sestry a bratři, už jste někdy viděli černou labuť? Černou jako vrána? Nejspíš si pomyslíte, co to je za hloupou otázku, labutě jsou přece odjakživa bílé. A budete mít samozřejmě pravdu, protože skutečně vždycky byly a dodnes bílé jsou. Tedy alespoň v Evropě. Bílá vrána se tu a tam objeví, to ano, ale černá labuť nikdy. Zhola nemožné. A přesto se to může stát.

Na sklonku sedmnáctého století nizozemští objevitelé poprvé v životě spatřili černé labutě v Austrálii. Předpoklad, že černé labutě neexistují, který v Evropě platil celá tisíciletí, vzal rázem za své.

Současný libanonsko-americký filosof Nassim Nicholas Taleb přišel před zhruba patnácti lety s teorií, kterou nazval teorie černé labutě. Černou labutí je nějaká nečekaná událost s významným dopadem na společnost, událost, kterou nikdo nepředvídal, protože se odchyluje od toho, co je běžné.

Stejně jako nás Evropany nikdy ani nenapadlo, že by mohly být labutě černé, než jsme je k našemu velkému překvapení objevili v Austrálii, tu a tam se stávají události, o kterých si do té doby nikdo ani nepomyslel, že by se mohly stát. Jsou nečekané, jsme z nich obvykle „paf“ a velice často výrazně pohnou kormidlem, určujícím směřování společnosti.

Černou labutí byla například naše sametová revoluce v devětaosmdesátém. Kdo něco tak nepředstavitelného, jako bylo zhroucení sovětského impéria a pád komunistů, tenkrát čekal? Prakticky nikdo si tak zásadní změnu nedokázal představit.

Najednou tu byla – černá labuť, o níž jsme si mysleli, že neexistuje. Z ničeho nic se objevila a díky tomu se společnost vydala naprosto jinou cestou. Samozřejmě, ze zpětného pohledu si dnes můžeme říkat, že to jinak nemohlo dopadnout, že to bylo celkem jasné už před kolapsem. Kdepak, jasné to vůbec nebylo. Změna přišla jako rána z čistého nebe. Takhle to mají černé labutě ve zvyku. Nedá se na ně moc předem připravit, protože je nikdo nečeká, nikoho ani nenapadne, že by se mohly objevit.

Černé labutě mohou být pozitivní, jako právě třeba sametová revoluce, nebo i negativní. Ty druhé jsou dokonce mnohem častější. Kdo například mohl čekat, že po pandemii covidu vtrhne Rusko na Ukrajinu, vystřelí ceny energií a přijde inflace? Koho napadlo, co provedou teroristé z Hamásu na území Izraele a co bude následovat? Kdo předvídal, jaká hrůza se odehraje těsně před Vánoci na Filozofické fakultě v Praze?

Nejhorší je, že na černé labutě se nedá nikdy dostatečně předem připravit. Objevují se bez ohlášení v době, kdy s nimi nikdo nepočítá, a na místě, kde je nikdo nečeká. Jediné, co v takových situacích můžeme a máme udělat, je projevit spoluúcast, být solidární s těmi, kteří byli nečekanými událostmi zasaženi.

Navzdory pokroku v technologiích, navzdory daleko lepší kvalitě života, než byla dostupná našim předkům, je náš svět stále křehký a snadno zranitelný. Nedržíme vše pevně v rukách. Bez obyčejné lidské sounáležitosti se jednoduše neobejdeme.

Sestry a bratři, máme tu Vánoce, a tak bych se rád věnoval černým labutím, které jsou nositelkami dobrých zpráv. Určitě by se jich našlo nemálo, jedna událost je ale pro celý svět a zejména pro nás křesťany naprosto stěžejní. Před nějakými dvěma tisíciletími se narodil Kristus Pán, jak zpíváme ve známé koledě. Nečekaná událost s významným dopadem na celý svět.

Narození takového spasitele, jakým byl a je Ježíš, skutečně nikdo nepředpokládal. Ne, že by se na zachránce a mesiáše nečekalo. Právě naopak. Měl to být ale někdo, kdo se podle všech dosavadních pravidel, zákonitostí a zvyklostí se zlem vypořádá rázně, nesmlouvavě a samozřejmě, jak jinak, za použití násilí.

Nikoho tenkrát ani nenapadlo, že by to mohlo být jinak. Prostě když po generace vidíte jenom samé bílé labutě, jste nutně přesvědčeni, že žádné černé neexistují. Ani prorok Izajáš někdy v 8. století před Kristem, nebyl výjimkou. Ve svém proroctví, z něhož jsme dneska četli, vyhlíží narození královského potomka, který bude obdařen Boží mocí. Představuje si, jak tenhle nový panovník jednou provždy vyřeší tehdejší svízelnou politickou situaci, kdy hrozilo nebezpečí, že Judsko obsadí asyrská vojska:

„Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“ Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky.“

Nikdo takový se ovšem za Izajášova života ani později nenarodil. Králů bylo sice ještě dost, žádný z nich ale nijak divuplně bohatýrsky nevypadal, natož aby v zemi nastolil věčný pokoj. Další generace proto tyto verše zasadily do své současnosti. I po staletích lidé v Judsku a okolí očekávali, že jednou přijde mesiáš, který všechno zázračně vyřeší. Pak nastane zlatý věk, Boží království.

Podobně to máme i my, lidé 21. století. Čekáme na „krále“, který za nás všechno vyřeší. Vkládáme naděje do jednotlivých politiků nebo stran, jsme přesvědčeni nebo alespoň doufáme, že tentokrát přijde zlom a bude líp. Že nastane zlatý věk, stane se z nás ekonomický tygr nebo alespoň hbitý kocour. A daně půjdou dolů a životní úroveň nahoru. Chceme, aby svět vyhovoval našim představám.

Jenže je tu jeden problém. „Mé království není z tohoto světa,“ říká Ježíš v Janově evangeliu (18,36). Nestal se jedním z nás, aby nám jako mávnutím kouzelného proutku přivodil úspěch, blahobyt a mír. Je to jinak. Chce nás naučit, jak žít po nebesku, jak si osvojit způsoby, které jsou běžné v nebeském světě, odkud za námi přišel.

Proto nás také naučil modlitbě Otče náš, kde je hned na začátku prosba o to, aby se Boží vůle, jinak

řečeno Boží styl, jako je běžným v nebi, stal běžným také na zemi.

Stručně: řeč je o férovosti, empatii a obětavosti. Ježíš nás přišel naučit, jak implementovat nebeské zákony do našich podmínek, jak to udělat, aby bylo nebe na zemi.

Nikde ovšem neříkal, že by to snad šlo zařídit hned. Kdepak. Boží království na zemi je projektem na dlouhou trať. Je to jako se zrnkem, které když se zaseje, dlouho trvá, než vůbec vzklíčí. Tak to říkával svým učedníkům.

Nejdřív není dlouho nic vidět a vypadá to, že se nic neděje, že z toho nikdy nic nebude. Ve skutečnosti je to jinak. Děje se toho spousta, záleží jen na tom, jestli pro to máme oči. Záleží na tom, jestli jsme jen pozorovatelé, kteří jaksí v postraní čekají, až to za nás všechno odmaká nějaký ten spasitel, a nebo jestli sami přidáme ruce k dílu. Ježíš nepotřebuje čekatele na změnu světa, ale spolupracovníky, kteří svět mění.

Sestry a bratři, Ježíšovo narození, jeho pozdější působení a vznik prvních křesťanských sborů bylo něco jako černá labuť. Všichni do té doby viděli labutě jen bílé, nikdo nepočítal s tím, že by takhle mohl vypadat spasitel, zachránce světa.

Nikoho ani nenapadlo, že by lidská pospolitost mohla být rovnoprávná, že by se lidé k sobě navzájem, navzdory všelijakým odlišnostem, mohli chovat ohleduplně a s respektem. Nečekaná událost Kristova narození měla a má na lidskou společnost významný dopad. Bez ní by byl dnešní svět v mnoha ohledech jiný, určitě hrubější a méně přívětivý, než se nám dnes někdy jeví.

Prorok Izajáš vyhlížel nějakého ideálního krále, který všechno spraví. Nakonec přišel Ježíš, který svět spravuje tak, že nás lidi zve, abychom se k velké obnově připojili. Ukáže nám, jak na to. A nemysleme si, není to kouč jen tak ledajaký. Přichází z jiného světa.

Izajáš měl pravdu, když předpovídal, že „lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo“. Právě o Vánocích si to připomínáme. Nyní jde jenom o to, v tomhle světle také žít, nejen o Vánocích, ale po celý rok.

PeČ

SPCH 25. 12. 2023

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)